

Марія Брус

ЛЕКСИКО-СЛОВОТВІРНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ЗАГАЛЬНИХ ЖІНОЧИХ ОСОБОВИХ НАЗВ
СТАРОУКРАЇНСЬКОЇ МОВИ XVI–XVII СТ.

Однією з малодосліджених проблем історії української мови є структурно-семантичні особливості фемінітивів. В українській, і взагалі у слов'янській лінгвістиці вивчались лексичний склад і творення загальних жіночих особових назв (далі ЗЖОН) переважно сучасного синхронного зрізу (1), а фемінітивам інших періодів майже не приділялась увага (2). Недостатньо опрацьованим питанням в українському мовознавстві є формально-семантична структура жіночих номінацій, засвідчених, зокрема, у писемних пам'ятках XVI–XVII ст.

Період XVI–XVII ст. в історії України означений важливими суспільно-політичними, соціальними, культурно-освітніми подіями (національно-визвольний рух, зародження і поширення книгодрукування, розвиток освіти, науки тощо), які спричинили розвій жанрів і стилів письменства. Жанрово-стильова різноманітність творів того часу відображає значне поповнення лексичного фонду, оновлення усіх лексико-семантичних груп номінацій, у тому числі і фемінітивів. З пам'яток писемності літературної мови XVI–XVII ст. нами виявлено приблизно 600 номінацій на позначення особи жіночої статі. Такі слова характеризуються індивідуальними ознаками лексичної і словотвірної структури, водночас представляючи риси загального мовного розвитку XVI–XVII ст.

З погляду виникнення і походження жіночі особові номінації поділяються на дві групи: питомі і запозичені назви. Питомими вважаємо індоєвропейські, праслов'янські, “давньоукраїнські, і староукраїнські” (3, 8) слова. З індоєвропейської мови у фемінітній системі XVI–XVII ст. маємо жіночі назви спорідненості і свояцтва: *жєна, мати, дочка, сестра, снаха, вдова* тощо (4, 21-22). Праслов'янський пласт фемінітивів репрезентований словами, які сформувалися на базі індоєвропейських коренів, та новотворами: *братана* “племінниця, братова дочка”, *девица, дівка* “дівчина, дівка”, *кърмилица* “мамка, жінка, яка годувє чужу дитину”, *милостыница* “улюблениця” тощо (4, 26, 30, 40). Давньоукраїнськими утвореннями виступають номінації: *апостолыца* “проповідниця слова Божого”, *рабыня* “дочка рабині”, *родительница* “матір” тощо (5: I, 25, 35; III, 1, 132). Найбільше серед ЗЖОН староукраїнських слів.

6, 1, 443), *есаулка* (ЛРК, 97), *подстолына* (ДМВН, 191), *каителыновья* (ТУ,

Невелика їх частина вперше фіксується писемними джерелами XIV–XV ст.: *небожыца, падчерыца, отчыца* “спадкоємиця” тощо (4; 169, 176, 177). Абсолютна більшість фемінітивів виявлена у пам'ятках XVI–XVII ст.: *абтекарка, акторыца, бабусянка, бесѣдыца, гайдучка, гафтарка* тощо (6: I; 68, 86; 11, 5, 81; V, 183, 198). Чималу групу номінацій становлять чужомовні назви осіб жіночої статі. До неї належать слова, які запозичені українською мовою з інших мов в різні історичні періоди. Вони проникали на український ґрунт безпосередньо з мови-джерела або через посередництво іншої мови: *беднарка, валецныца, виетечныца* (стп.) (6: II, 33; III, 169; V, 82), *госпожда* (цсл.), *матка* (стп., стч.), *моужатка* “заміжня жінка” (стч., стп.) (7: 1, 256-257, 580, 618) тощо.

Група загальних жіночих номінацій розгалужена за лексико-семантичними особливостями. Вона включає кілька підгруп, основою для виділення яких послужила характеристика особи за різними ознаками. Нами визначено 8 підгруп фемінітивів за семантикою. Розгляд підгруп здійснюється в порядку зменшення їх кількісного складу.

1. Найменування жінок за внутрішніми якостями, особливостями поведінки, способом життя. До цієї підгрупи входить 175 слів. Основну її частину складають назви, які іменують осіб за негативними ознаками: *чужоложыца* (КРІГ, 95), *зрадыца* “зрадниця” (ЛРК, 26), *виетечныца* “розпусниця” (КІВ, 106), *набодныца* “злословниця” (ЛПБ, 67), *корчмыца* “жінка, яка тиняється по корчмах” (ЛСК, 143) тощо. Кілька слів цієї підгрупи характеризує жінок за позитивними рисами: *добродѣйка* (ІСТ, 735), *ялужыца* “милосердниця” (К.ІСТ), *миротворыца* (ЛСК, 417), *другыня* (ЛПБ, 33), *рыцарка* (К.ССУМ) тощо.

2. Імена осіб жіночої статі за родом діяльності, професією, посадою. Така підгрупа номінацій охоплює 130 слів. Більшість з них позначає жінок за родом занять, менше слів розвиває значення “жінка певної професії, посади”: *кухарка* (ВППКЗ, 152), *гафтарка* (ССУМ, 6, 195), *швачка* (Арх ЮЗР, I, VI, 335), *пштытныца* (ЛПБ, 268), *ткачка* (ЛСК, 518), *докторка* (ІСТ, 767), *абтекарка* (ССУМ, 1, 68), *повеліте(ль)ныца* (ЛСК, 164), *монархыня* (К.ІСТ) тощо.

3. Назви дружин і дочок за професією, родом діяльності, посадою, чином, станом відповідно чоловіків і батьків. Нами зафіксовано 85 слів з цими значеннями. Серед них домінують найменування дружин за соціальними ознаками чоловіків: *паламарка* (К.ІСТ), *гайдучка* (ССУМ, 2, 183), *кредиторка* (Арх ЮЗР,

196), *поручиковья* (Арх ЮЗР, 3, IV, 376) тощо. Невеликою кількістю

номінацій цієї підгрупи є назви дочок за соціальними ознаками батьків: *старостянка* (АС, VI, 228), *поповна* (ВППКЗ, 265), *целорикова* (Арх ЮЗР, 8, III, 583), *столникова* (КРИГ, 57) тощо.

4. Жіночі назви спорідненості і свояцтва. Загальний склад іменників з таким значенням становить 60 слів. У ньому переважають стилістично нейтральні слова, які називають жінок за спорідненням по прямій лінії, бокових лініях та за свояцтвом: *до(ч)ка* (ДМВН, 131), *не(н)ка* “мати” (ВППКЗ, 250), *бабка* (ССУМ, 2, 5), *вучка* (АСО, 55), *па(д)черица* (ВГ, 21), *мачуха* (ЛРК, 104), *братанка* (ІСТ, 133), *стриєчна* (ККПС, 102), *племінниця* (АСО, 173), *свекруха* (СС, 155), *сваха* (ЛСК, 336) тощо. Серед названих номінацій декілька здрібніло-пестливих слів: *матенька* (ВПЧ, УП сер XVII, 357), *жоночка* (ЛСК, 419), *тещійка* (ВПК, УП сер XVII, 377) тощо. Особливістю цієї підгрупи є значне поширення у ній лексичних синонімів, які можуть відрізнятися стилістичним забарвленням, відтінками в значенні, походженням. Напр., для означення дочки вживаються слова *дівка* (ВГ, 197), *цор(р)ка*, *дич(р)*, *дичи* (СС, 168), *донька* (АСО, 169) тощо.

5. Імена жінок за соціальним, громадським, майновим станами. З цими значеннями нараховується 42 номінації, які майже рівномірно розподілені за вказаними особливостями: *наймитка* (ВПК, УП сер XVII, 375), *боляр(ы)ни* (ППТ, УЛ XVII, 455), *княгиня* (ККПС, 167), *царевна* (ЖКВ, УЛ XVII, 409), *невольниця* (ЛРК, 38), *банитка* “вигнанка” (ССУМ, 2, 16), *жмал(н)ка* (ВГ, 189), *д(ч)ичка* “спадкоємиця” (АС, IV, 325), *арендарка* (ССУМ, 1, 122) тощо.

6. Назви осіб жіночої статі з церковно-релігійним значенням. До зазначеної підгрупи фемінітивів належить 38 слів, які використовуються для іменування загальних осіб і конкретних (Божої Матері, Св. Катерини тощо): *еретика* (ІСТ, 893), *блвхвахлиця* “поганка” (КРИГ, 183), *христіанка* (ЖКО, УЛ XVII, 399), *єдинок* “черниця” (ЛПБ, 48), *боголюбця* (ССУМ, 2, 141), *богородица* (ДМВН, 219), *великомученица* “Св. Варвара” (КРИГ, 422) тощо.

7. Слова на позначення жінок за віковими, фізіологічними ознаками, зовнішнім виглядом. Кількість цих назв досягає теж 38 слів. Найбільше у їх складі номінацій, які характеризують жінок за віком, а назв з іншими, вказаними вище значеннями, менше: *женичина* (ВППКЗ, 107), *д(ч)вчина* (ЛПБ, 40), *б(в)юглова* “жінка” (ССУМ, 3, 148), *роженица* (ЛПБ, 109), *д(ч)вственница* (КРИГ, 113), *небо(н)ка* (ДМВН, 217), *молодица* (ЛРК, 182), *муринка* (К. ІСТ) тощо. У цій підгрупі кілька емоційно-забарвлених слів: *старуш(к)ка* (К. ІСТ), *бабусенка* (ССУМ, 2, 5), *дівонька* (ДА, УП XVI, 248), *дівчиночка* (ВПК, УП сер XVII, 382) тощо.

8. Імена осіб жіночої статі за національною належністю, місцем

проживання і перебування. Порівняно з усіма підгрупами номінацій, ця підгрупа фемінітивів є найменш численною. Вона складається з 32 слів, які розрізняються за семантикою: *чехиня*, *болгариня*, *грек(и)ня* (ЖКВ, УЛ XVII, 405), *арменка* (ІСТ, 33), *туркеня* (КІВ, 73), *волошка* “жінка, яка родом з Молдавії або Італії” (ІСТ, 302), *єгиптянин(и)ня* (ЛПБ, 269), *аравитянка* (ІСТ, 29), *галчанка* (ІСТ, 504), *пустельниця* (К. ІСТ) тощо.

Жіночі особові номінації неоднорідні за словотвірною структурою. Вони являють собою деривати, утворені морфологічним і морфолого-синтаксичним способами. Найменування, які сформувалися за допомогою морфологічних засобів (суфіксальні, префіксальні, префіксально-суфіксальні, флексійні та складні іменники) переважають над іншими фемінітивами.

Ядром ЗЖОН є суфіксальні деривати. Їх зафіксовано у пам’ятках писемності 480. Серед суфіксальних жіночих номінацій виділяються фемінітиви з дериваційними морфемами *-ка*, *-анка*, *-енка*, *-онька*, *-лиця*, *-лиця*, *-лиця*, *-чия*, *-чия*, *-чя*, *-ча*, *-ова*, *-ева*, *-иха*, *-ля*, *-а*, *-ин(и)ня*, *пра-* тощо.

Високопродуктивними у мові XVI–XVII ст. є жіночі номінації на *-ка* та *-лиця*. Із суфіксом *-ка* нараховується 165 слів, які мотивуються здебільшого похідними маскулінними назвами: *обывате(л)и* (71) [8] – *обывате(л)ка* (ЛРК, 69), *стрьхарь* – *стрьхарка* (К.ССУМ), *кулин(т)рь* (К. ІСТ) – *кулин(т)рка* (Арх ЮЗР, I, XV, 31), *стевакъ* – *стевачка* (К. ІСТ), *стеняникъ* (К.ССУМ.) – *стеняничка* (ККПС, 188), *благод(в)тель* – *благод(в)телка* (ІСТ, 95), *чужоземель* (К.ССУМ) – *чужоземка* (СС, 169), *злудий* (К.ССУМ) – *злудійка* (ВПЧ, УП сер XVII, 367), *правнук* – *правнучка* (К.ССУМ) тощо. Кілька іменників на *-ка* утворені від непокідних загальних особових імен, дієслівних і прикметникових основ: *прабаба* – *прабабка* (К.ССУМ), *тетя* – *тют(т)ка* (АКЖМУ, 138), *судь* – *судька* (К. ІСТ), *подданий* – *подданка* (К. ІСТ), *ворожити* – *ворожка* (ІСТ, 310) тощо. Частина номінацій становлять деривати з похідними від суфікса *-ка* морфемами: *-анка* (*-ян(и)ка*), *-енка* (*-єн(и)ка*), *-инка* (*-ін(и)ка*), *-онька*, *-ойка*, *-єчка*, *-очка*, *-ухенка*, *-ульч(и)ка*, *-отк(и)ка* тощо. До них відносяться 32 назви, більшість з яких є демінутивними утвореннями від непокідних фемінітивів: *пани* (К. ІСТ) – *паньч(к)ка* (Арх ЮЗР, I, I, 230), *сестра* – *сестричка* (К. ІСТ), *діва* (К.ССУМ) – *дівонька* (ДА, УП XVI, 248),

цорка– цоречка (К.ССУМ), жєна– жєночка (ЛСК, 419), баба (3)– бабусєнка, бабусєйка (ССУМ, 2,5), юний– юнотка (К.ССУМ) тощо.

Група номінацій на *-ица* охоплює 150 слів. З їхньої структури видно, що суфікс *-ица* приєднувався в основному до похідних чоловічих назв: *возлюблєникъ– возлюблєнїца* (ССУМ, 4, 179), *чаровникъ* (ЛПБ,20) – *чаровнїца* (СС, 169), *чужоложникъ– чужоложнїца* (К.ІСТ), *чернєць* (К.ССУМ)– *чє(р)нїца* (ВППКЗ, 99), *владька* (4, 91)– *владнїца* (ССУМ, 4, 93) тощо. Рідко формант *-ица* продукував жіночі імена від непохідних особових назв і прикметникових основ: *пасєрбъ– пасєрбїя* (К.ССУМ), *вдова* (191)– *вдовнїца* (ІСТ, 192), *блїжнїй– блїжнїца* (ССУМ, 2, 113) тощо. Поряд з фемінітивами на *-ица* відзначено 55 ЗЖОН з похідними від суфікса *-ица* морфемами *-нїца, -лїца, -лїнїца, -овнїца, -ицїца, -ицица*. Номінації з дериваційно вторинними формантами походять від маскулінних назв та дієслівних основ: *кормїть– кормїнїца* (ЛСК, 317), *долїти* (761)– *долїнїца* (ІСТ, 760), *кормїти– кормїнїца* (К.ССУМ), *отрокъ– отроквнїца* (К.ССУМ), *поварь– поварнїца* (ЛСК, 256) тощо.

Малопродуктивні у мові XVI–XVII ст. жіночі найменування з формантами *-ица (-ьнїца), -ицїя (-ьнїцїя), -ицїя (-ьнїцїя), -ици (-ьнїци)*. Загальна їх кількість – 34 слова. Більше фемінітивів такої структури детермінується непохідними особовими назвами, менше – похідними особовими іменами: *єрба* (597)– *єрбнїя* (ІСТ, 596), *рабъ* (*раба*) (К.ССУМ) – *рабнїя* (ВЙВ, УП сер XVII, 152), *єрагъ* (К.ССУМ.) – *єрагнїя* (ІСТ, 326), *подскарбїй* (К.ІСТ) – *подскарбнїя* (ТУ, 363) тощо. До малопродуктивних фемінітивів належать іменники з суфіксами *-ица, -євнїца, -овнїца* 23 таких деривати утворені від чоловічих особових назв: *кєндз* (К.ССУМ.) – *кєнжнїца* (Ак ЮЗР, II, 71), *царъ* (К.ССУМ) – *царєвнїца* (ЖКВ, УЛ XVII, 409), *потъ* (К.ССУМ) – *повєннїца* (ВППКЗ, 265) тощо.

У староукраїнській мові XVI–XVII ст. низькою продуктивністю відзначаються жіночі номінації на *-єва, -єва, -євнїя, -євнїя, -ица, -ица, -єрнїя, -євнїя, -лїя* тощо, а непродуктивні імена з формантами *-ица, -ица, -ицїя* тощо. Мотиваторами вказаних назв виступають особові іменники та дієслівні основи: *ключникъ* (К.ССУМ) – *ключнїца* (ХЙЖ, УЛ XIV–XVI, 458), *коваль– ковалїца* (К.ССУМ), *матї– матїца* (ПЦ МС, УЛ XVII, 87), *сєвєра* (*сєвєрнїя*) – *сєвєрнїца* (К.ІСТ), *каїтьєвнїя* (К.ССУМ) – *каїтьєвнїца* (Арх ЮЗР, 3, I, 401- 402), *потъ– погвдїя* (К.ССУМ) тощо. Непродуктивними є також стилістично-марковані фемінітиви з суфіксами *-ицица, -ица, -ица, -ица, -ицица* тощо. Творення їх відбувалося на базі особових назв: *сєстра– сєстрїца* (К.ССУМ), *баба* (44) – *бабїца* (ІСТ, 45), *сьнъ– сьнїца* (К.ІСТ), *жєна* (К.ІСТ) – *жєннїца* (ІСТ, 918) тощо.

Словотвірна система фемінітивів містить менше префіксальних, мовами /Литання українського мовознавства. - Львів, 1962.- Кн. 5. - С. 3-34; *Фєкєта ІІ. ІІ. Женские личные названия в украинском языке (образование и употребление)*. Автореф.

префіксально-суфіксальних, складних та флексійних найменувань. Префіксально-суфіксальною конструкцією є лише дериват *па(д)чєрїца* (ВГ, 21), утворений за допомогою конфікса *па-ица* від іменника *дочєрнїя*. Префіксальними виступають 4 фемінітиви, які мають у своїй структурі префікси *пра- (прѣ-)*, у тому числі редуплікований, *по-* і мотивуються жіночими особовими іменами: *баба– прабабя, прѣбаба, прамати* (К.ССУМ), *пра(пра)баба* (ЛСК, 490), *сєстра– посєстра* (К.ССУМ). Основою, словоскладанням та складно-суфіксальним способом утворилося 13 фемінітивів: *Бєгоматєрь– Бєгоматєрь* (ТУ, 50), *бѣлїя голова* (6, 253) – *бѣлоглова* (ССУМ, 3,147-148), *вєгда дѣвнїца– вєгдадѣвнїца* (ІСТ, 332), *шєсть недєль + ж-а– шєстїнедєлка* (СС, 170), *блїзвнїя родїти + ица* (К.ССУМ) – *блїзвнїя родїца* (ЛСК, 207) тощо. За допомогою суфікса-флексії *-а* [9, 276-278] від похідних і непохідних чоловічих назв сформовано 25 дериватів: *свѣтъ* (К.ССУМ) – *свѣтнїца* (ЛСК, 336), *патрѣнъ– патрѣннїца* (К.ССУМ), *дєвєрь– дєвєрїя* (AS, VI, 83), *єрѣднїцїй* (К.ССУМ) – *єрѣднїцїя* (ВГ, 158) тощо.

Частина ЗЖОН є результатом морфолого-синтаксичної деривації, зокрема субстантивзації. Таким способом утворилося близько 30 слів, які мотивуються основами прикметників та дієприкметників: *злїчи мєнє з мїлюю* (ВІМУ, УП сер XVII, 394), *дє єст повнїнїя мѣя* (К.ССУМ), *у тѣх всїх подводнїковъ єє мїстї панєє прѣтєстїюєєє* (ТУ, 310) тощо.

Аналіз фемінітивів дає можливість зробити висновок про те, що загальні жіночі особові назви староукраїнської мови XVI–XVII ст. являють собою своєрідну лексико-семантичну підсистему в тогочасній лексичній системі. Мотивувальними ознаками номінацій були здебільшого внутрішні якості осіб, особливості поведінки, рід діяльності, соціальний, майновий стан, рід занять, професія, посада, чин чоловіків і батьків, спорідненість і свояцтво тощо; меншою мірою церковно-релігійні погляди, вікові, фізіологічні ознаки, національна належність тощо. Формальна структура аналізованих номінацій засвідчує, що окреслені фемінітиви утворювалися всіма різновидами морфологічної деривації та морфолого-синтаксичним способом. Найбільшою продуктивністю у творенні жіночих назв відзначається суфіксація. Інші способи деривації становлять периферію у продукуванні ЗЖОН в староукраїнській писемній мові XVI–XVII ст.

1. Див.: *Ковалїк І. І.* Словотвірний розряд суфіксальних загальних назв живих істот жіночої статі у східнослов'янських мовах у порівнянні з іншими слов'янськими

дисерт. кандидата філол., наук.- К., 1969.- 22с.; *Прѣтєчєно ІІ. Ф.* Образование и употребление имен существительных женского рода – названий лиц в современном русском языке / Статьи

и исследования по русскому языку.- М., 1960.- Т. 158 - С.41- 138; Янко-Трилицкая Н.А. Наименование лиц женского пола существительными женского и мужского рода / Развитие словообразования современного русского языка. - М., 1966.- С.167-210; Хацкевич В.Б. Суффиксальное словообразование существительных (суффиксы лица) в современном белорусском языке. Автореф. дисерт. кандидата филолог, наук.- Минск, 1956.- 12с.; Нецименко Г.П. Словообразование существительных женского рода со значением лица в современном чешском языке. Автореф. дисерт. кандидата филол., наук.- М., 1961.- 19с.; Золотова В.С. Существительные женского рода со значением лица в современном польском языке / Славянское языкознание.- Ленинград, 1962.- Вып. 64. - №316. - С. 109-124; Захаревич Е.А. Производные основы со значением лица в современном болгарском литературном языке / Вопросы грамматики болгарского литературного языка. - М., 1959. - С. 147-156 та ін.

2. Відомо лише кілька праць, у яких порушуються ці питання. Див.: Гумецька Л.Л. Нарис словотворчої системи української мови XIV-XV ст. – К., 1958. - С. 88-89; Мижевська Г.М. Суффиксальное образование существительных женского рода в древнерусском языке (XI– XVII вв.) / Праці Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова. - Одеса. - 1959.- Вип.9. - С. 171-174; Новак Л.С. Имена существительные женского рода со значением лица (в памятниках разговорного языка XVII в.) / Ученые записки Куйбышевского педагогического института им. В.В. Куйбышева. - Куйбышев, 1967. - Вып. 52. - С. 135-150 та ін. В деяких мовах обгрунтована ця проблема. Див., напр.: Пауленка М. А. Нарысы па беларускаму словаутварэнню. Жаночыя асабовыя намінацыі у старабеларускай мове. - Мінск, 1978. - 136 с.

3. Див.: Карпенко Ю.О. Українська гіпотеза // Мовознавство, 1993.- №5.
4. Див.: Історія української мови. Лексика і фразеологія / Відп. ред. В. М. Русанівський.- К., 1983.

5. Див.: Матеріали для Словаря древне-русского языка по письменным памятникам И. И. Срезневского.- Санктпетербургъ, 1893.- Т.І, III.

6. Див.: Словник української мови XVI - I пол. XVII ст. - Львів, 1994.- Вип.1; 1994.- Вип.2; 1996.- Вип. 3; 1998.- Вип. 5.

7. Див.: Словник староукраїнської мови XIV-XV.- Львів, 1977.- Т.І.
8. Тут і далі число в дужках вказує на номер сторінки (або не подається, якщо обидві лексеми знаходяться на одній сторінці) того джерела, звідки взята похідна назва.

9. Морфема *a* - давній іменний суфікс. Див.: Мейе А. Общеславянский язык.- М., 1951.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

КЖМУ Актова книга Житомирського міського уряду кінця XVI ст./ Підгот. до вид. М.К.Бойчук.- К., 1965.
Ак ЮЗР Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археологическою комиссією.- Санктпетербургъ, 1867. - Т.ІІ.
Арх ЮЗР Архивъ Юго-Западной России, изданный временною Коммиссією для разбора древнихъ актовъ,- К.- Ч.І.- Т.І, VI, XV; Ч.З.- Т.І, IV; Ч.6.-Т.І.
АСО Акти села Одрехови / Відп. ред. Л.Л. Гумецька,- К., 1970.
AS Archiwum XX. Sauguszkow w Slawucie.- Lwow, 1910.-Т. IV, VI.
ВГ Волинські грамоти XVI ст. / Відп. ред. В. В. Німчук.- К., 1995.
ВЙВ, УП сер XVII Авторські вірші. Йоаникій Волкович.- В кн.: Українська поезія. Середина XVII ст.- К., 1992.
ВПК, УП сер XVII Вірші – пісні із співаників. Із записів Кондрацького. – Там само. - К., 1992.
ВПМУ, УП сер XVII Вірші - пісні із співаників. Із збірника №926 бібліотеки Московського синодального училища церковного співу. - Там само.
ВПКЗ Вірші. Приповісті посполиті. Климентій Зіновійв.- К., 1971.
ВПЧ, УП сер XVII Вірші-пісні із співаників. Із рукописного збірника бібліотеки

Музею Чорторійських.- В кн.: Українська поезія. Середина XVII ст. - К., 1992.

ДА, УПХУІ Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш? Анонім. - В кн.:

Українська поезія XVI ст.- К., 1987.

ДМВН Ділова мова Волині і Наддніпрянщини XVII ст. / Підгот. до вид.

В.В.Німчук та ін.- К., 1981.

ЖКВ, УЛ XVII [Житіє князя Володимира]. - В кн.: Українська література XVII ст. - К., 1987.

ЖКО, УЛ XVII [Житіє княгині Ольги]. - Там само.

ІСТ Історичний словник українського язика / Під ред. Є.Тимченка.- К.,

Харків, 1930-1932.- Т.І.

КІВ Книжка. - В кн.: Іван Вишенський. Твори. - К., 1959.

К. ІСТ Картотека до Історичного словника українського язика Є. Тимченка.

Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.- Львів.

ККПС Книга Київського підкоморського суду (1584-1644) / Відп. ред.

В.В.Німчук.- К., 1991.

КРПГ Ключ розуміння. Йоаникій Галятовський / Підгот. до вид. І.П.Чепіга.- К., 1985.

К.ССУМ. Картотека до Словника української мови XVI-I пол. XVIIст. Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.- Львів.

ЛПБ Беринда П. Лексикон словенороський / Підгот. тексту і вступн. ст.

В.В.Німчука.- К., 1961.

ЛРК Лохвицька ратушна книга II пол. XVII ст. / Відп. ред. І.П.Чепіга.- К., 1986.

ЛСК Лексикон словено-латинський С.Славинецького та А.Корецького-

Сатановського / Підгот. до вид. В.В. Німчук.- К., 1973.

ПЦМС, УЛ XVII ИРННОС, тобто Плач єдиної святої вселенської апостольської східної церкви... Мелетій Смотрицький. - В кн.: Українська література XVII ст.- К., 1987.

ППТ, УЛ XVII Повість про трюю.- Там само.

СС Зизаній Л. Лексис. Синоніма славеноросская. - К., 1964.

ССУМ. Словник української мови XVI - I пол. XVII ст.- Львів, 1994. - Вип.1;

1994.- Вип. 2; 1996.- Вип. 3; 1997.- Вип. 4; 1998.- Вип.5; 1999.- Вип.6.

ТУ Торгівля на Україні XIV - серед. XVII ст. Волинь. Наддніпрянщина / Відп. ред.

М.Ф.Котляр.- К., 1990.

ХЙЖ, УЛ XIV-XVI Хто йде мимо, стань годину.....Ян Жоравницький. – В кн.:

Українська література XIV -XVI ст.- К., 1988.

The article examines the lexical word-building group of common feminine nouns used in the Ukrainian of the 16-th -17-th centuries. The study analyzes the lexical units found

in the texts belonging to different styles

Див. : **Брус М. П.** Лексико-словотвірна характеристика загальних жіночих особових назв староукраїнської мови XVI – XVII ст. / Марія Брус // Вісник Прикарпатського університету. Філологія. – Івано-Франківськ : “Плай”, 1999. – Вип. IV. – С. 152–159.